

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

Langusova ulica 4, 1535 Ljubljana

T: 01 478 80 00
F: 01 478 81 70
E: gp.mzi@gov.si
www.mzi.gov.si

Številka: 007-55/2023/8

Ljubljana, 14. 4. 2023

EVA: 2023-2570-0026

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Uredba o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja – čistopis po seji

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko .. sprejela naslednji

S K L E P :

Vlada Republike Slovenije je izdala Uredbo o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja in jo objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
- Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- mag. Bojan Kumer, minister (MOPE)
- mag. Tina Seršen, državna sekretarka (MOPE)
- mag. Hinko Šolinc, generalni direktor (MOPE)
- mag. Silvo Škornik, sekretar (MOPE)
- mag. Urban Prelog, sekretar (MOPE)
- Matjaž Han, minister (MGTŠ)

– mag. Karla Pinter, generalna direktorica (MGTŠ)		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
/		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
/		
5. Kratek povzetek gradiva:		
Uredba določa najvišjo drobnoprodajno ceno za mikro, mala in srednja podjetja, ki so končni odjemalci, kot jih določa Zakon o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21). Drugi odstavek 8. člena Zakona o kontroli cen ukrep kontrole cen določa, da lahko ukrep kontrole cen traja, dokler obstaja zanj razlog iz prejšnjega odstavka, vendar ne dlje kot šest mesecev. Vlada lahko v utemeljenih primerih po tem času na podlagi predhodne analize stanja ukrep obnovi. Ne glede na navedeno, pa sme ukrep zaradi razlogov iz 1. in 2. točke prvega odstavka trajati najdlje eno leto, vlada pa ga lahko obnovi v skladu s prejšnjim odstavkom ter da sme ukrep zaradi razlogov iz 5. do vključno 8. točke prvega odstavka tega člena pa trajati toliko časa, kolikor traja prodaja, odkup, obveznost Republike Slovenije oziroma državna pomoč ali dajatev. Dosedanja uredba je veljala za dobave od 1. januarja 2023 do 30. junija 2023, za pogodbe, ki so bile podpisane od 9. novembra 2021 naprej. Analiza je pokazala, da (1) se stanje na trgu ni spremenilo niti se ne nakazuje izboljšanje situacije, (2) na ravni EU niso bili sprejeti ukrepi, ki bi zadostno znižali cene in (3) obstaja potreba, da se odjemalcem, ki jih zajema Uredba, takoj zagotovi stabilne cene za celo leto 2023, še posebno pa je taka stabilnost in predvidljivost pomembna za gospodarstvo. Če bodo cene naraščale, bo regulacija dobrodošla, če pa bodo padle, bodo ponudniki sami znižali cene in omejitev cen bo postala odveč. V tem trenutku je zaradi predvidljivosti gospodarskih razmer nedvomno bolje, če se omejitev cen za mala in srednja podjetja podaljša do konca leta 2023. Zato se s predlogom te uredbe določi, da se ukrep obnovi za dodatnih 6 mesecev, tj. do 31. 12. 2023. Ta uredba obdobje veljavnosti podaljšuje do konca leta, z nespremenjenimi pogoji. Zaradi predvidljivosti oz. znanih pogojev na trgu za odjemalce in dobavitelje, in glede na to, da je večino zakupa bilo narejenega na letni ravni, je potrebno, da se ukrep podaljša že sedaj. Ureditev je v skladu z 12. in 13. členom Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (UL L št. 261 z dne 7. 10. 2022, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2022/1854/EU). Uredba 2022/1854/EU v 13. členu določa začasno možnost določanja cen električne energije pod stroškovno ceno. Določeno je, da z odstopanjem od pravil Unije o javnem posredovanju pri določanju cen lahko države članice pri uporabi javnega posredovanja za dobavo električne energije izjemoma in začasno določijo ceno za dobavo električne energije, ki je nižja od stroškovne cene, če so izpolnjeni nekateri pogoji, med katerimi izpostavljamo pogoj, da ukrep zajema omejen obseg porabe in ohranja spodbudo za zmanjšanje odjema. To pomeni, da je najvišja dovoljena cena lahko določena le za omejeno količino električne energije glede na preteklo porabo (npr. 90 %). Ta uredba nima direktnih finančnih posledic za državni proračun. Vsi dobavitelji, ki bodo dobavljali električno energijo na podlagi te uredbe, bodo upravičeni do nadomestila oziroma drugega ukrepa, kar pa bo določeno v drugi Uredbi o določitvi nadomestila dobaviteljem električne energije. Uredba vpliva na gospodarstvo, in sicer gre za pozitiven vpliv na gospodarstvo, saj se razmere na energetskih trgih niso spremenile in zato je potrebna regulacija cen, ki bo zamejila cene električne energije za najbolj ranljivi del gospodarstva. Čistopis po seji: - popravljena je obrazložitev v predzadnjem odstavku glede finančnih posledic v točki 5 vladnega gradiva (kratek povzetek gradiva)		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in	NE

	naslednjih treh letih	
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA, pozitiven vpliv
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: /		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	/			
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

/

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:**II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:**

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /**8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:**

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

NE

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

Gradivo ni bilo poslano v medresorsko usklajevanje in ni bilo v javni obravnavi.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

Gradivo ne zahteva sodelovanja javnosti.

Datum objave:

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Poročilo je bilo dano

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

NE

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

**mag. Bojan Kumer
MINISTER**

PRILOGA:

- predlog Uredbe o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja

Na podlagi sedmega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 162/22) v povezavi z 8. členom Zakona o kontroli cen (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo)

UREDBA

o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja

1. člen

Ta uredba določa najvišjo drobnoprodajno ceno omejene količine električne energije za mikro, mala in srednja podjetja, kot so opredeljena v 2. členu Priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L št. 124 z dne 20. 5. 2003, str. 36), ki so končni odjemalci, kot jih določa Zakon o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21) v skladu z 12. in 13. členom Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (UL L št. 261 z dne 7. 10. 2022, str. 1).

2. člen

(1) Do ukrepov iz te uredbe so upravičeni končni odjemalci iz 1. člena te uredbe, ki niso upravičeni do ukrepov iz Uredbe o določitvi cen električne energije (Uradni list RS, št. 95/22 in 98/22) in iz Uredbe o določitvi cene električne energije za nekatere pravne osebe javnega prava, za izvajalce javno veljavnih programov vzgoje in izobraževanja ter za izvajalce socialno varstvenih storitev, socialnovarstvenih programov in programov v podporo družini (Uradni list RS, št. 162/22).

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se ta uredba ne uporablja za končne odjemalce, ki imajo za leto 2023 sklenjene pogodbe o dobavi po cenah, ki so nižje od drobnoprodajnih cen iz prvega odstavka 3. člena te uredbe.

(3) Distribucijski operater na zahtevo dobavitelja brezplačno zagotovi vse podatke o izpolnjevanju pogoja iz prvega odstavka tega člena za posameznega odjemalca in o velikosti podjetja iz drugega odstavka tega člena.

(4) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, distribucijskemu operaterju zagotovi podatke o velikosti podjetij iz 1. člena te uredbe.

3. člen

(1) Najvišja drobnoprodajna cena za količino električne energije, kot je določena v 4. členu te uredbe znaša:

- za višjo dnevno tarifno postavko 0,21700 EUR/kWh,
- za nižjo dnevno tarifno postavko 0,15550 EUR/kWh,
- za enotno tarifno postavko 0,19500 EUR/kWh.

(2) Cena se določi na enoto proizvoda, ki je ena kilovatna ura, brez DDV.

(3) Dobavitelj končnemu odjemalcu za električno energijo, ki presega količino kot je določena v 4. členu te uredbe, ponudi in sklene pogodbo o dobavi po tržni ceni.

4. člen

(1) Količina električne energije, ki jo dobavitelj električne energije proda končnemu odjemalcu po ceni iz prvega odstavka prejšnjega člena, znaša 90 % porabljene električne energije odjemalca za isti mesec v obdobju od 1. julija 2021 do 30. junija 2022, za vsako tarifo posebej.

(2) Za merilno mesto, ki je bilo priključeno 1. julija 2021 ali pozneje, je količina električne energije, ki jo dobavitelj električne energije proda končnemu odjemalcu po ceni iz prvega odstavka prejšnjega člena, 90% dejanske mesečne porabe.

(3) Distribucijski operater na zahtevo dobavitelja brezplačno zagotovi podatke o količini električne energije za posameznega odjemalca.

5. člen

Dobavitelj, ki od uveljavitve te uredbe dobavlja električno energijo končnim odjemalcem, za katere se uporablja ta uredba, ne sme prenehati z dejavnostjo dobave tem kategorijam odjemalcev. Dobavitelj mora končnim odjemalcem, ki nimajo sklenjene veljavne pogodbe o dobavi, na zahtevo posredovati ponudbo in na njeni podlagi skleniti pogodbo o dobavi, vse skladno s pogoji iz te uredbe. S tem končni odjemalci ne izgubijo pravice do menjave dobavitelja.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

6. člen

Omejitev drobnoprodajne cene iz te uredbe velja tudi za pogodbe o dobavi, sklenjene od 9. novembra 2022, za dobave v času veljavnosti te uredbe.

7. člen

Ta uredba začne veljati 1. julija 2023 in velja do 31. decembra 2023.

Št.

Ljubljana, dne

EVA 2023-2570-0026

Vlada Republike Slovenije

dr. Robert Golob

predsednik

Obrazložitev:

Cene električne energije na borzah so bile že od oktobra 2021 višje v povprečju za približno 400% glede na cene v prvi polovici leta 2021 in tudi glede na dolgoletno povprečje. Zaradi motenj pri oskrbi z zemeljskim plinom smo lahko pričakovali nadaljnjo rast cen zemeljskega plina, cene električne energije na borzah pa tej ceni sledijo s približno dvakratno vrednostjo.

Od septembra 2021 je bilo opaziti zelo visoke cene na trgih električne energije. Kot je v končni oceni zasnove veleprodajnega trga električne energije Unije iz aprila 2022 navedla Agencija EU za sodelovanje energetske regulatorje (ACER), ustanovljena z Uredbo (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta, je bila to predvsem posledica visoke cene plina, ki se uporablja kot energent za proizvodnjo električne energije. Elektrarne na zemeljski plin so pogosto potrebne za zadovoljitev povpraševanja po električni energiji v delih dneva, ko je to najvišje, ali kadar količine električne energije, proizvedene z drugimi tehnologijami, kot so jedrska energija, hidroenergija ali spremenljivi obnovljivi viri energije, ne zadostujejo za zadovoljitev povpraševanja. Zaradi stopnjevanja vojne agresije Rusije proti Ukrajini, ki je pogodbenica Pogodbe o Energetski skupnosti, od februarja 2022 se je oskrba s plinom občutno zmanjšala. Vojna agresija Rusije proti Ukrajini je povzročila tudi negotovost glede oskrbe z drugimi surovinami, kot sta črni premog in surova nafta, ki se uporabljata v obratih za proizvodnjo električne energije. To je privedlo do znatnih dodatnih zvišanj cen električne energije in njihove nestanovitnosti.

Zaradi dviga cen na veleprodajnih trgih električne energije je prišlo do velikega zvišanja maloprodajnih cen električne energije, ki naj bi se pred naslednjo sezono ogrevanja še zviševale in postopoma odražale v večini odjemnih pogodb. Zaradi velikega zvišanja cen plina in posledičnega povpraševanja po alternativnih gorivih so se zvišale tudi cene drugih surovin, kot sta surova nafta in premog.

Na veleprodajnem trgu za dan vnaprej se najprej uporabi energija, proizvedena v najcenejših elektrarnah, vendar ceno, ki jo prejmejo vsi udeleženci na trgu, določi zadnja elektrarna, potrebna za pokritje povpraševanja, ki je elektrarna z najvišjimi mejnimi stroški ob poravnavi trga. Lanska rast cen plina in črnega premoga je povzročila izjemno in trajno zvišanje cen, po katerih elektrarne na plin in premog ponujajo električno energijo na veleprodajnem trgu za dan vnaprej. To pa je privedlo do izjemno visokih cen na trgu za dan vnaprej po vsej Uniji, saj so to pogosto elektrarne z najvišjimi mejnimi stroški, potrebnimi za zadovoljitev povpraševanja po električni energiji.

Javne intervencije pri določanju cen za dobavo električne energije so načeloma ukrep, ki izkrivlja trg. Take intervencije se torej lahko izvajajo le kot obveznosti javne službe in bi zanje morali veljati posebni pogoji. V skladu z Direktivo (EU) 2019/944 so regulirane cene trenutno možne za gospodinjstva in mikro podjetja, za energijsko revne in ranljive odjemalce pa je mogoče uporabiti tudi cene, nižje od stroškovnih cen. Vendar bi bilo treba zaradi izjemnega povišanja cen električne energije začasno razširiti nabor razpoložljivih ukrepov, ki jih imajo države članice na voljo za podporo odjemalcem, in sicer tako, da se zagotovi možnost razširitve reguliranih cen na MSP in omogočijo regulirane cene, nižje od stroškovnih cen.

Direktiva 2019/1854 načeloma določa, da dobavitelji električne energije prosto določajo ceno, po kateri odjemalcem dobavljajo električno energijo. Ta princip je v slovenski pravni red prenesen z določbami Zakona o oskrbi z električno energijo in je v praksi splošno uveljavljen.

Direktiva jasno določa, da lahko države članice lahko izvajajo javne posege v določanje cen za dobavo električne energije le za gospodinske odjemalce in mikro podjetja. Ob tem pa je potrebno upoštevati, da so taki javni oziroma zakonodajni posegi:

- (a) v splošnem gospodarskem interesu in ne presegajo tistega, kar je potrebno za zagotovitev tega splošnega gospodarskega interesa;
- (b) so jasno opredeljeni, pregledni, nediskriminatorni in preverljivi;
- (c) oblikovani tako da elektroenergetskim podjetjem v Uniji zagotavljajo enakopraven dostop do odjemalcev;
- (d) so časovno omejeni in sorazmerni glede na upravičence;
- (e) oblikovani tako, da ne povzročajo dodatnih stroškov za udeležence na trgu na diskriminatoren način.

Ob tem pa je potrebno upoštevati tudi to, da so posegi taki, da zagotavljajo nediskriminatorno obravnavo dobaviteljev in da je negativni vpliv na veleprodajni trg električne energije minimalen ter da ne vodijo v neposredno navzkrižno subvencioniranje med odjemalci, ki se jim energija dobavlja po prostih tržnih cenah, in tistimi, ki se jim dobavlja po reguliranih dobavnih cenah.

Uredba 2022/1854 v 12. členu določa, da države članice začasno lahko razširijo javno posredovanja pri določanju cen električne energije na vsa mikro, mala in srednja podjetja (MSP).

Pri tem mora biti izpolnjenih več pogojev; takšno javno posredovanje mora (a) upoštevati letno porabo upravičenca v zadnjih petih letih ob ohranitvi spodbude za zmanjšanje odjema; (b) biti skladno s pogoji iz člena 5(4) in (7) Direktive (EU) 2019/944; (c) in biti skladno s pogoji iz člena 13 uredbe 2022/1854.

Uredba v 13. členu nadalje določa začasno možnost določanja cen električne energije pod stroškovno ceno. Določeno je, da z odstopanjem od pravil Unije o javnem posredovanju pri določanju cen lahko države članice pri uporabi javnega posredovanja za dobavo električne energije izjemoma in začasno določijo ceno za dobavo električne energije, ki je nižja od stroškovne cene, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- a) ukrep zajema omejen obseg porabe in ohranja spodbudo za zmanjšanje odjema;
- b) med dobavitelji ni diskriminacije;
- c) dobavitelji prejmejo nadomestilo za dobave pod stroškovno ceno in
- d) vsi dobavitelji so upravičeni, da predložijo ponudbe po ceni za dobavo električne energije, ki je na isti podlagi nižja od stroškovne cene.

Izpolnjevanje navedenih pogojev je v besedilu uredbe v celoti upoštevano in sicer na način:

- a) z določitvijo cene, ki je nižja od stroškovne cene (po kateri dobavitelji kupujejo električno energijo) za zgolj 90 % električne energije, za ostalo količino pa je cena tržna, kar je jasno navedeno v 4. členu.
- b) Uredba velja za vse dobavitelje, ki dobavljajo električno energijo končnim odjemalcem v RS.
- c) Vsi dobavitelji, ki bodo dobavljali električno energijo na podlagi uredbe bodo upravičeni do nadomestila oziroma drugega ukrepa (kar bo določeno v Uredbi o določitvi nadomestila dobaviteljem električne energije, ki bo sprejeta na isti seji vlade kot ta uredba in objavljena v istem uradnem listu. V Uredbi o določitvi nadomestila dobaviteljem električne energije bo sklic na to uredbo.).
- d) Uredba velja za vse dobavitelje, poleg tega pa je določeno tudi, da z nakupom električne energije po ceni iz te uredbe odjemalci ne izgubijo pravice do menjave dobavitelja.

Glede na navedeno je Vlada RS že sprejela Uredbo o določitvi cen električne energije (Uradni list RS, št. 95/22 in 98/22), s katero je določila najvišjo dovoljeno drobnoprodajno ceno električne energije za gospodinske in male poslovne odjemalce. Vlada RS je sprejela tudi Uredbo o določitvi mehanizma za oblikovanje cene električne energije za poslovne odjemalce (Uradni list RS, št. 147/22), ki je zajela vse ostale odjemalce, a ta uredba cene omejuje le delno. Vlada je sprejela tudi uredbo, s katero je omejila cene za mikro, mala in srednja podjetja. S predlagano uredbo vlada v bistvu podaljšuje veljavnost omejitve za mikro, mala in srednja podjetja do konca leta 2023, in to z enakimi določbami, kot so veljale do konca junija 2023.

Analiza cen

Cene električne energije so se v začetku 2023 nekoliko umirile. Termenske cene za tretje četrletje 2023 so bile na EEX v marcu in aprilu od 125 do 160 €/MWh, za trapez pa od 145 do 174 €/MWh. Za zadnjo četrtino 2023 so termenska cene na EEX za pas v marcu in aprilu znašale od 160 do 190 €/MWh, za trapez pa od 195 do 235 €/MWh. Tudi cene za letne pogodbe na EEX za leto 2024 so se v marcu in aprilu gibale med 142 in 175 €/MWh za pas in 170 do 208 €/MWh za trapez. Na HUDEX-u so termenske cene za tretje četrletje 2023 v marcu in aprilu znašale od 140 do 170 €/MWh, za trapez pa od 160 do 195 €/MWh. Za zadnjo četrtino 2023 so termenska cene na EEX za pas v marcu in aprilu znašale od 160 do 185 €/MWh, za trapez pa od 200 do 230 €/MWh. Povprečne cene za dan vnaprej so se na slovenskem BSP v marcu gibale med 85 in 160 €/MWh za delovne dni, za trapez pa med 85 in 170 €/MWh za delovne dni. Iz gibanja cen je videti, da so cene, potem ko je zima minila brez pretresov in nizkih temperatur, padle. Trenutne dnevne cene so nižje od omejene cene (za

višjo dnevno tarifno postavko 0,21700 EUR/kWh, za nižjo dnevno tarifno postavko 0,15550 EUR/kWh, za enotno tarifno postavko 0,19500 EUR/kWh), in to se očitno odraža tudi na trenutnih terminskih trgih. Kljub temu se konec leta pričakuje zvišanje cen, ki bodo precej blizu trenutni omejitvi za mala in srednja podjetja. Upoštevati je treba, da so običajno cene v Sloveniji višje od nemških veleprodajnih cen za okrog 10 €, v zaostrenih razmerah tudi 20 €/MWh. Slovenske veleprodajne cene so bližje cenam na madžarski borzi.

Idealno bi bilo, če bi lahko iz omejevanja cen izstopili tako, da bi se cene same od sebe znižale pod omejitev iz uredbe. Iz trenutnega gibanja cen ne moremo natančno napovedati, kaj se bo zgodilo konec leta: ali nov velik dvig, ali padec cen. Če bodo cene naraščale, bo regulacija dobrodošla, če pa bodo padle, bodo ponudniki sami znižali cene in omejitev cen bo postala odveč. V tem trenutku je zaradi predvidljivosti gospodarskih razmer nedvomno bolje, če se omejitev cen za mala in srednja podjetja podaljša do konca leta 2023.

K 1. členu

Člen določa upravičence za drobnoprodajno ceno električne energije za upravičence, ki so mikro, mala in srednja podjetja, ki so končni odjemalci, kot jih določa Zakon o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS št. 172/21). Ob tem je pomembno, da imajo končni odjemalci svoje prevzemno predajno mesto oziroma merilno mesto iz javnega omrežja za distribucijo električne energije.

Dodatno je navedeno, da je ukrep določitve najvišje cene v skladu z 12. in 13. členom Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (UL L št. 261 z dne 7. 10. 2022, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2022/1854/EU).

K 2. členu

Člen določa upravičence, pri katerem se sklicuje na določitev upravičencev iz prvega člena, ob tem pa navaja izjeme.

Izjeme so upravičenci do ukrepov iz Uredbe o določitvi cen električne energije (Uradni list RS, št. 95/22 in 98/22) in iz Uredbe o določitvi cene električne energije za nekatere pravne osebe javnega prava, za izvajalce javno veljavnih programov vzgoje in izobraževanja ter za izvajalce socialno varstvenih storitev, socialnovarstvenih programov in programov v podporo družini (Uradni list RS, št. 162/22). Za te upravičence je cena iz navedenih uredb ugodnejša.

Izjema so tudi končni odjemalci, ki imajo za leto 2023 sklenjene pogodbe o dobavi po cenah, ki so nižje od drobnoprodajnih cen iz prvega odstavka 3. člena te uredbe.

Člen ureja tudi obveznost zagotavljanja podatkov o upravičencih in sicer: distribucijski operater na zahtevo dobavitelja brezplačno zagotovi vse podatke o izpolnjevanju pogoja iz prvega odstavka tega člena za posameznega odjemalca in o velikosti podjetja iz drugega odstavka tega člena. Ministrstvo, pristojno za gospodarske dejavnosti, distribucijskemu operaterju brezplačno zagotovi stalen elektronski dostop do podatkov o velikosti podjetij iz drugega odstavka tega člena.

K 3. členu

Električna energija se obračunava po višji in nižji dnevni tarifni postavki in nizki, v redkih primerih tudi po enotni tarifni postavki. Zato ta člen določa vse tri cene, razmerja med njimi so enaka povprečnemu razmerju trenutnih tržnih cen. Najvišja drobnoprodajna cena za količino električne energije, kot je določena v 4. členu te uredbe znaša:

- za višjo dnevno tarifno postavko 0,21700 EUR/kWh,
- za nižjo dnevno tarifno postavko 0,15550 EUR/kWh,
- za enotno tarifno postavko 0,19500 EUR/kWh.

Ob tem je določeno, da te cene veljajo le za omejeno količino električne energije (za 90 % pretekle porabe), s čimer so odjemalci spodbujeni k varčevanju, saj je dobavitelj končnemu odjemalcu za električno energijo, ki presega to količino dolžan ponuditi po tržni ceni.

Dodatno je določeno, da drobnoprodajne cene ne vključujejo DDV.

K 4. členu

Količina električne energije odjemalca, ki mu jo dobavitelj električne energije proda po ceni iz prvega odstavka prejšnjega člena, ne sme presegati 90 odstotkov porabljene električne energije odjemalca za enako obdobje od 1. julija 2021 do 30. junija 2022. Za merilna mesta, za katera zgodovinskega podatka o porabi ni, ker so bila priključena po 1. juliju 2021 (ali zaradi kateregakoli drugega razloga), se omejena cena zaračuna za 90% dejanske porabe.

Dodatno je določeno tudi, da distribucijski operater na zahtevo dobavitelja zagotovi podatke o količini električne energije za posameznega odjemalca brezplačno.

K 5. členu

Dobavitelj, ki od uveljavitve te uredbe dobavlja električno energijo končnim odjemalcem, za katere se uporablja ta uredba, ne sme prenehati z dejavnostjo dobave tem kategorijam odjemalcev. Dobavitelj mora končnim odjemalcem na zahtevo posredovati ponudbo in na njeni podlagi skleniti pogodbo o dobavi, vse skladno s pogoji iz te uredbe. Zato je v tem členu določeno, da dobavitelji svoje dejavnosti dobave ne smejo prenehati izvajati. Dejavnost prodaje sicer sama po sebi zajema vse običajne poslovne dejavnosti, ki potekajo ob sklepanju pogodb o dobavi: pošiljanje ponudb, podpisovanje pogodb, zaračunavanje in vse ostalo. Kljub temu pa je v izogib nesporazumu v členu izrecno navedeno pošiljanje ponudb in podpisovanje pogodb.

Ob tem je navedeno, da s tem končni odjemalci ne izgubijo pravice do menjave dobavitelja.

K 6. členu

Prejšnja uredba je veljala od 1. januarja 2023 do 30. junija 2023 in je veljala za dobave v tem obdobju in za pogodbe, podpisane v tem obdobju. Odjemalci pa so pogodbe za dobavo v letu 2023 podpisovali že v letu 2022. Zato je bil že v predhodno uredbo vključen člen, ki je v omejitev cene vključeval tudi pogodbe, podpisane pred veljavnostjo uredbe, a le za pogodbe, podpisane po vključno 9. novembru 2022. Ta datum je bil določen, ker so bili takrat objavljeni ukrepi na nivoju EU, na podlagi katerih je vlada lahko sprejela ukrep omejitve cen za mala in srednja podjetja.

Tudi v tej uredbi, ki ukrep omejitve cene v bistvu podaljšuje do konca leta 2023, so ohranjena enaka določila o vključenosti pogodb za dobavo v letu 2023 in za pogodbe, podpisane po vključno 9. novembru 2022, seveda tudi pogodbe, ki so podpisane v prvi polovici 2023, ko velja prva uredba o omejitvi cen za mikro, mala in srednja podjetja.

K 7. členu

Člen določa, da uredba začne veljati 1. julija 2023 in velja do 31. decembra 2023. Ker je enaka uredba veljala do 30. junija 2023, gre dejansko za podaljšanje ukrepa.